

כל שיריה של ויסלבה שימבורסקה - בתרגומו מפולנית של
רפי וייכרט

אנשים כלשהם

אנשים כלשהם במנוסה מפני אנשים כלשהם.
בארץ כלשהי מתחת לשמש
ומתחת לעננים כלשהם.

מותירים מאחוריהם איזשהו כל-אשר-להם,
שדות זרועים, תרנגולות וכלבים כלשהם,
מראות זעירות, שהאש משתקפת בהן.

על גבם כדים וצורות חפצים,
ככל שיתרוקנו, יכבידו מיום ליום.

בשקט מתרגשת ובאה איזושהי התכלות,
ועל הלחם ברעש איזושהי התנפלות
וטלטול ילד מת בידי איזושהי דמות.

לפניהם עוד דרך-לא-דרך כלשהי,
לא הגשר הנחויץ
מעל לנהר סמוק להפליא.
מסביב יריות כלשהן, פעם קרובות, פעם רחוקות,
ובמרומים מטוס שחג לאטו.

אי-נראות כלשהי היתה מועילה,
אבניות אפרפרה כלשהי,
וטובה אי-התקימות
למשך זמן כלשהו, קצר או ארוך.

מִשָּׁהוּ עוֹד יִקְרָה, אוֹלָם הֵיכָן וּמָה.
מִיִּשְׁהוּ עוֹד יֵצֵא לְקִרְאָתְם, רַק מִתִּי, מִי,
בְּכַמָּה דְּמִיּוֹת וּבְאֵילוֹ כְּוִנוֹת.
אִם תִּהְיֶה בְּרָרָה בְּיָדוֹ,
אוּלַי לֹא יִבְחַר לְהִיּוֹת אוֹיֵב
וַיִּשְׁאִיר אוֹתָם בְּחַיִּים כְּלִשְׁהֵם.

הטרוריסט, הוא צופה

הפִּצְצָה תִּתְפּוֹצֵץ בְּבֵר בְּאַחַת וְעֶשְׂרִים בְּצִהָרִים.
כֵּעֵת רַק אַחַת וְשֵׁשׁ-עֶשְׂרֵה.
אַחָדִים עוֹד יִסְפִּיקוּ לְהַכְנִס,
אַחָדִים לְצֵאת.

הַטְּרוֹרִיסֵט כָּבֵר חֲצָה אֶת הָרְחוֹב אֶל הַצַּד הַשֵּׁנִי.
הַמְּרַחֵק הַזֶּה מִגֵּן עָלָיו מְכַל רַע
וְאִיזוֹ תַצְפִּית, כְּמוֹ בְקוֹלְנוֹעַ:

אִשָּׁה בְּמַקְטָרן צֶהָב, הִיא נִכְנָסֶת.
גָּבֵר בְּמִשְׁקָפִים כְּהִים, הוּא יוֹצֵא.
בַּחֹרִים בְּגִ'ינֵס, הֵם מְשׁוֹחָחִים.
אַחַת וְשִׁבְע־עֶשְׂרֵה דְקוֹת וְאַרְבַּע שְׁנִיּוֹת.
הַנְּמוֹךְ הַזֶּה, הוּא בֶרֶם-מְזֵל וְעוֹלָה עַל קֶטְנוֹעַ,
וְאֵלּוֹ הַגְּבוּוֹה נִכְנָס פְּנִימָה.

אַחַת וְשִׁבְע־עֶשְׂרֵה וְאַרְבָּעִים שְׁנִיּוֹת.
נְעֵרָה, הִיא פּוֹסַעַת וְסָרֵט יָרֵק בְּשִׁעְרָה.
אֶךְ אוֹטוֹבוּס מְסַתִּיר אוֹתָהּ פְּתָאם.

אַחַת וְשִׁמוֹנֶה-עֶשְׂרֵה.
הַנְּעֵרָה, כָּבֵר אֵינְנָה.
הָאֵם הַיְתָה טַפְשָׁה וְנִכְנָסָה, אוֹ לֹא.
אֶת זֶה נִרְאָה, כְּשִׁיתְחִילוֹ לְפָנוֹת.

אַחַת וְתִשְׁע־עֶשְׂרֵה.
אִישׁ, מְשׁוּם מָה, לֹא נִכְנָס.
לְעֵמֶת זֹאת, אֶחָד שָׁמֵן וְקָרַח יוֹצֵא.
כְּאֵלּוֹ מְחַפֵּשׁ דְּבֶרֶם-מָה בְּפִיסִים
הוּא חוֹזֵר בְּאַחַת וְעֶשְׂרִים פְּחוֹת עֶשֶׂר שְׁנִיּוֹת

לקחת את הכפפות האמללות.

עכשו אחת ועשרים.

הזמן, איך שהוא זוחל.

אולי כבר כעת.

עוד לא כעת.

כן, כעת.

הפצה, היא מתפוצצת.

פִּיטָה

בְּעִירַת הַלְדָתוֹ שֶׁל הַגְּבוּר
לְרֹאוֹת אֶת הָאֲנֶדְרֵטָה, לְשַׁבַּח אֶת גְּדֻלָּהּ,
לְהַחְרִיד שְׁתֵּי תַרְנֻגּוּלוֹת מִמִּפְתַּן הַמוֹזְאוֹן הָרִיק,
לְבַרֵּר הֵיכָן גָּרָה הָאֵם,
לְהַקִּישׁ, לְדַחֵף אֶת הַדָּלֶת הַחוֹרֶקֶת.
קוֹמְתָה זְקוּפָה, שְׁעָרָה חֶלֶק, מִבְּטָה בְּהִיר.
לוֹמַר שֶׁהִגְעֵנוּ מִפּוֹלִין.
לְבַרֵּךְ לְשָׁלוֹם. לְשָׂאֵל בְּקוֹל רֶם וְצָלוּל.
כֵּן, אֶהְבֶּה אוֹתוֹ מְאֹד. כֵּן, תִּמְיֵד הִיָּה כָּזֶה.
כֵּן, הִיא עֹמְדָה אַז לֵיד חוֹמַת הַכָּלָא.
כֵּן, הִיא שְׁמָעָה אֶת מִטַּח־הִירִי הַהוּא.
לְהַצְטַעַר שֶׁלֹּא לְקַחְנוּ רֶשֶׁמְקוֹל
וּמִסְרֵטָה. כֵּן, הִיא מְכִירָה אֶת הַמְּכַשִּׁירִים הָאֵלֶּה.
קִרְאָה בְּרָדִיו אֶת מִכְתָּבוֹ הָאֲחֵרוֹן.
שָׂרָה בִּטְלוּיִזְיָה אֶת שִׁירֵי־הָעֶרֶשׁ הַיְשָׁנִים.
פַּעַם אַחַת אֶפְלוּ שְׁחָקָה בְּסֶרֶט־קוֹלְנוֹעַ, בּוֹהָה בְּזַרְקוֹרִים
עַד דְּמַעוֹת. כֵּן, הַזְכָּרוֹן מְרַגֵּשׁ אוֹתָהּ.
כֵּן, הִיא קִצְתָּ עֵיפָה. כֵּן, זֶה יַעֲבֵר.
לְקוּם. לְהוֹדוֹת. לְהַפְרִד לְשָׁלוֹם. לְצֵאת
וְלַחֲלֹף בְּפְרוֹזְדוֹר עַל פְּנֵי קְבוּצַת הַתִּירִים הַבָּאָה.

חתול בדירה ריקה

למות — לא מעוללים זאת לחתול.
כי מה אמור חתול לעשות
בדירה ריקה.
לטיפס על הקירות,
להתחכך ברהיטים,
לכאורה דבר לא השתנה כאן,
ובכל זאת שנה.
כביכול לא הוזז,
ובכל זאת העתק.
ובערכים המנוחה אינה דולקת עוד.

שומעים צעדים במדרגות,
אך לא הצעדים הללו.
היד המניחה דג בצלוחית,
אינה היד ההיא.

משהו לא מתחיל כאן
בעתו.
משהו לא מתרחש כאן
כמו שצריך.
מישהו נכח ונכח כאן,
ואחר נעלם לפתע
ונעדר בעקשות.

כל הארונות נבדקו.
דרך המדפים הדלוגים חפזו.
המקומות מתחת לשטיח נסרקו.
הופר גם האסור
והנירות פזרו.
מה עוד נותר לעשות.

לישן ולהמתין.

רק שיחזר כְּבָר,

רק שיִרְאֶה פְּנֵיו.

אֲזִי יִלְמַד,

כי לא כֶּה נוֹהֲגִים בְּחַתּוּל.

תְּהִי פְּסִיעַה לְעֵבְרוּ

כְּאֵלוֹ בְּאֵי־רְצוֹן,

אֶט־אֶט,

עַל כַּפּוֹת רַגְלִים נֶעְלָבוֹת עַד מְאֹד.

וּבְתוֹר הַתְּחִלָּה שׁוֹם קְפִיצוֹת וִילָלוֹת.

חדרו של המתאבד

אתם מן הסתם סבורים, שֶהַחֶדֶר הֵיָה רִיק.
אך הִיוּ בוֹ שְׁלֹשָׁה כְּסָאוֹת עִם מְסַעַד חֶזֶק.
מְנוֹרָה טוֹבָה נֶגֶד הַחֲשֵׁכָה.
מְכַתְּבָה, עָלֶיהָ אֲרָנֶק, עֵתוֹנִים.
בוֹדֵדָה שְׁלֹו, יֵשׁוּ חֶרֶד.
שְׁבָעָה פִּילִים לְמַזָּל, וּפְנִקָס בַּמְּגָרָה.
אתם חוֹשְׁבִים שְׁכֵתוֹבוֹתֵינוּ לֹא הִיוּ שָׁם?

אתם חוֹשְׁבִים שְׁחֶסְרוֹ סְפָרִים, תְּמוֹנוֹת וְתַקְלִיטִים?
אך הֵיְתָה שָׁם חֲצוּצָרָה מְעוֹדֶדֶת בְּיָדִים שְׁחֵרוֹת.
סֹסְקִיָה עִם פֶּרַח קָטָן מְלַבֵּל.
שְׁמַחָה נִיצוֹץ אֱלִים.
עַל הַמֶּדֶף אוֹדִיסֵאוֹס בְּתַנּוּמָה נוֹסֶכֶת חַיִּים
כְּכֹלוֹת תְּלֹאוֹתָיו שֶׁל הַמְּזֻמּוֹר הַחֲמִישִׁי.
הַמּוֹרְלִיסְטִים,
שְׁמוֹת כְּתוּבִים בְּהֶבְרוֹת זָהָב
עַל־גַּבֵּי עוֹר מְעַבֵּד לְהַפְלִיא.
לִידָם, מְדִינָאִים זָקְפוֹ קוֹמָה.

וְלֹא בְּלִי מוֹצָא, וְלוֹ רַק מִבְּעַד לְדֹלֶת,
לֹא בְּלִי נוֹפִים, וְלוֹ רַק מִבְּעַד לְחֵלוֹן,
הַחֶדֶר הַזֶּה.

מְשַׁקְפֵי רְאִיָה לְמַרְחָק נָחוּ עַל אֶדֶן הַחֵלוֹן.
זָבוּב אֶחָד זִמְזָם, מְשַׁמֵּעַ, עֵדִין חֵי.

אתם חוֹשְׁבִים שֶׁהַמְּכַתֵּב לְפָחוֹת הִבְהִיר דְּבַר־מָה.
וְאִם אִמַּר לָכֶם שֶׁלֹא הֵיָה מְכַתֵּב —
וְאִנְחֵנוּ, יְדִידִים כֹּה רַבִּים, וְכֻלָּם מְצֹאוֹ מְקוֹם
בְּמַעֲטָפָה רִיקָה שְׁעוֹנָה עַל כּוֹס.

כל מקרה

יכול הִיָּה לקרות.
חֵיֵב הִיָּה לקרות.
קָרָה מִקֵּדָם יוֹתֵר. מֵאַחַר יוֹתֵר.
קָרֹב יוֹתֵר. רְחוֹק יוֹתֵר.
קָרָה לֹא לָךְ.

נִצְלָתָ, כִּי הִיִּיתָ ראשון.
נִצְלָתָ, כִּי הִיִּיתָ אַחֲרוֹן.
כִּי לְבַדְךָ. כִּי אֲנָשִׁים.
כִּי לְשִׁמְאֵל. כִּי לְיָמִין.
כִּי יֵרֵד גֶּשֶׁם. כִּי נֹפֵל צֵל.
כִּי הִיָּה יוֹם שְׁמֵשִׁי.

מִזֵּל שְׁהִיָּה שָׁם יַעַר.
מִזֵּל שְׁלֹא הָיוּ עֲצִים.
מִזֵּל שְׁמִסְלָה, וּ, קוֹרָה, בָּלָם,
מִסְגֶּרֶת, סִיבּוּב, מִיְלִימָטֵר, שְׁנִיָּה.
מִזֵּל שְׁקֵשׁ צָף עַל הַמַּיִם.

בְּגִלְלָה, מֵאַחַר שָׁ, וּבְכָל זֹאת, אֶף-עַל-פִּי-כֵן.
מָה הִיָּה לוֹ יָד, רֶגֶל,
בְּצַעַד אֶחָד, כְּחוּט הַשְּׁעָרָה
מִצְרוּף הַמְּקָרִים.

וּבִכֵּן הַנֶּהָר? הַיִּשָּׁר מִן הַרְגַע שְׁעוּדוֹ פְּעוּר?
בְּרִשְׁתָּ הִיָּה חוֹר אֶחָד, וְאַתָּה דִּרְכוּ?
אֵינֶנִּי חֲדָלָה לְהַשְׁתָּאוֹת, לְהֶאֱלֵם.
הַקֶּשֶׁב,
כְּמָה מֵהָר פּוֹעֵם בִּי לְבָךְ.

הלוויה

"כָּכָה פְּתָאם, מִי הָיָה מֵאֲמִין"
"עֲצָבִים וְסִיגְרִיּוֹת, הִזְהַרְתִּי אוֹתוֹ"
"כָּכָה כָּכָה, תוֹדָה"
"תוֹצִיא אֶת הַפְּרָחִים מִן הָאָרֶזָה"
"גַּם הָאֵח הֵלֶךְ מֵהֶלֶב, זֶה בְּטַח מִשְׁפָּחָתִי"
"עַם הַזֶּקֶן הַזֶּה לְעוֹלָם לֹא הָיִיתִי מִזֶּהָה אוֹתְךָ"
"הוּא עֲצָמוֹ אֲשֶׁם, תְּמִיד הִסְתַּבֵּר בְּמִשְׁהוֹ"
"הַחֲדָשׁ הַזֶּה הָיָה אָמור לְהִסְפִּיד, וְאֲנִי לֹא רוֹאֶה אוֹתוֹ"
"קִזְקַת בּוֹרְשָׁה, טָאדֶק בְּחוֹ"ל"
"רַק אֶת הָיִית חֲכָמָה, שְׁלִקְחָת מְטָרִיָּה"
"מָה יֵצֵא מִזֶּה, שְׁהָיָה הַכִּי מִכְשָׁר"
"חֲדָר־מַעֲבָר, בְּשָׁקָה לֹא תִסְכִּים"
"נְכוֹן, הוּא צֶדֶק, אֲבָל זוֹ לֹא סִבָּה"
"כוֹלֵל צְבִיעַת הַדְּלָתוֹת בְּלָכָה, נַחֲשִׁי כָמָה"
"שְׁנֵי חֲלָמוֹנִים, כֶּף סֶכֶר"
"זֶה לֹא עֲנִינוֹ, לָמָּה הָיָה צָרִיךְ אֶת זֶה"
"רַק בְּכַחַל וְרַק מִסְפָּרִים קִטְנִים"
"חֲמֵשׁ פְּעָמִים, אָף פְּעַם אֵין תְּשׁוּבָה"
"שְׁיָהָיָה, נִגִּיד שְׁיִכְלָתִי, אֲבָל גַּם אֶתָּה יְכַלֵּת"
"טוֹב שְׁלִפְחוֹת הַיְתָה לָּהּ הַמְשָׁרְנֶת הַזֹּאת"
"אֲנִי לֹא יוֹדֵעַ, כִּנְרָאָה קְרוּבֵי מִשְׁפָּחָה"
"הַכֶּמֶר מִמֶּשׁ בְּלָמוֹנְדוֹ"
"בְּחִלְק הַזֶּה שֶׁל בֵּית־הַקְּבָרוֹת עוֹד לֹא הָיִיתִי"
"חֲלָמְתִי עָלָיו בְּשָׁבוּעַ שְׁעֵבֶר, הִרְגַּשְׁתִּי מִשְׁהוֹ"
"לֹא רָעָה הַבַּת הַזֹּאת"
"זֶה מְחִפָּה לְכַלְנוֹ"
"מְסָרוֹ לְאֶלְמָנָה אֶת תְּנַחוּמֵי, אֲנִי מְכָרַח לְרוּץ"
"בְּלִטְיָנִית זֶה בְּכָל זֹאת נִשְׁמַע מְכַבֵּד יוֹתֵר"
"הָיָה, חֲלָף"
"לְהִתְרָאוֹת, גְּבַרְתִּי"

"אוּלַי לְאַיֶזָה בִּירָה"

"טֹלְפִן, נְדַבֵּר"

"בָּקוּ אַרְבַּע אוּ בָקוּ שְׁתֵּים-עָשָׂר"

"אָנִי הוֹלֵךְ מִכָּאן"

"אֲנַחְנוּ מִשָּׁם"

לבוש

אֶתְּה מוֹרִיד, אֲנַחְנוּ מוֹרִידִים, אַתֶּם מוֹרִידִים
מְעִילִים, מְקַטְרָנִים, חֲלִיפּוֹת, חֲלָצוֹת
מִצְמָר, מִכְתָּנָה, מִכְתָּנָה מְעֻרְבָת,
חֲצָאִיּוֹת, מְכַנְסִים, גָּרְבִים, לְבָנִים,
מִנִּיחִים, תּוֹלִים, מְשֻׁלְּכִים
עַל כִּסְאוֹת, עַל פְּרָגוּדִים;
לַעֲת עֲתָה, אוֹמֵר הָרוּפָא, זֶה לֹא רְצִינִי,
אֲבִקֵּשׁ לְהִתְלַבֵּשׁ, לְנוּחַ, לְהִנָּפֵשׁ,
לְקַחַת בְּמִקְרָה שֵׁ, לְפָנֵי הַשָּׁנָה, אַחֲרֵי הָאֵכֶל,
לְבוֹא בְּעוֹד שְׁלֹשָׁה חֳדָשִׁים, בְּעוֹד שָׁנָה, בְּעוֹד שָׁנָה וְחֻצִי;
אֶתְּה רוּאָה, וְאֶתְּה חֲשֻׁבָתְךָ, וְאֲנַחְנוּ פְּחֻדָנוּ,
וְאֶתְּם סְבִרְתֶּם, וְהוּא חֲשֵׁד;
הִגִּיעַ הַזְּמַן לְשִׁרְךָ, לְרַכֵּס בְּיָדֶיךָ רוּעֵדוֹת
שְׂרוּכִים, לְחֻצְנִיּוֹת, רִכְסָנִים, אֲבָזְמִים,
חֲגוּרוֹת, כְּפִתוּרִים, עֲנִיבוֹת, צְוָאוֹרֹנִים
וְלְהוֹצִיא מִשְׂרוּוֹלִים, מִתִּיקִים, מְכִיסִים
צְעִיף מְקַמֵּט, מְנַקֵּד, מְפַסְפֵּס, פְּרַחוּנִי, מְשֻׁבָּץ
שְׂתוּעֵלְתוֹ הִתְאַרְכָּה לְפָתַע פְּתָאֵם.

טעות

טלפון צלצל בגלריה של תמונות,
הצטלצל לו באולם הריק בלילה בחצות;
לו ישנו כאן אנשים, היה מעירם מיד,
אך כאן רק נביאים חסרי-שנה,
רק מלכים חורים מאור הלבנה,
נעתקי-נשימה, מביטים בדבר של מה-בכה,
ואשת הנושה, שלמראית-עין מניעה גופה,
מביטה דוקא במכשיר המצלצל שעל האח,
אך לא, היא אינה מניחה את המניפה,
קפואה במקומה בלא-מעש, כמו האחרים.
בבגדי-פאר או בעירם, רמי-מעלה נעדרים,
מתחסים לאזעקת-הלילה באדישות גמורה,
שיש בה, בי נשבעתי, הומור קודר
יותר מחריגתו מן הדיוקן של שר-חצר
(באזניו לא מצלצל דבר זולת דממה דקה).
זזה שמישהו בעיר לרגע ארוך עוד משתהה
מצמיד בתמימותו אפרכסת אל הרקה
ומחיג מספר שגוי? הוא חי, ולפיכך טועה.

מוזאון

יש צלחות אך אין תאבון.
יש טבעות נשואין אך אין שתפות
שלש-מאות שנה לפחות.

יש מניפה — איזה הלחיים הסמוקות?
יש חרבות — איזה החרון?
צליל קתרוס לא ירטט בין-ערבים.

באין נצח קבצו
עתיקות לרובה.
שוער טחבי מנמנם במתיקות
שפמו תלוי על תבת הראוה.

מתכות, נוצת צפור, טיט
חוגגים את נצחונם בזמן, חרישית.
רק סכת נערה מצרית קלת-דעת, מגחכת.

הקתר האריק ימים אחרי הראש.
היד הפסידה לכפפה.
נעל ימין נצחה את הרגל.

באשר לי — אני חיה — נא לראות.
נמשכת תחרותי עם השמלה.
ואיזו עקשנות יש לה!
ואיך רוצה היא אחרי לשרד!

בשבח אחותי

אחותי אינה כותבת שירים
ונראה שכבר לא תתחיל לפתע לכתב שירים.
זה בא לה מאמא, שלא כתבה שירים,
ומאבא, שאף הוא לא כתב שירים.
תחת קורת הגג של אחותי אני מרגישה בטוחה:
בעלה של אחותי לא היה כותב שירים בעד שום הון שבעולם.
ואף נשמה נשמע כמו יצירה של אדם מצדוֹנסקי,
אף אחד מן הקרובים אינו עוסק בכתובת שירים.

במגרות של אחותי אין שירים ישנים
ובתיק שלה אין שירים חדשים.
וכשאחותי מזמינה לארוחת צהרים
אני יודעת שאין בכונתה לקרא באזני שירים.
המרקים שלה מצינים בלא מחשבה תחלה
והקפה אינו נשפך על כתבי־יד.

במשפחות רבות איש אינו כותב שירים,
ואם כן — אדם אחד בלבד, לעתים רחוקות.
לפעמים השירה שוטפת במורד מפלי־הדורות,
דבר היוצר מערבולות מסכנות ברגשות ההדדיים.

אחותי מטפחת פרוזה דבורית לא רעה,
וכל כתיבתה הספרותית מסתכמת בגלוי־ות מחפשה,
עם טקסט שמבטיח מדי שנה אותו הדבר:
כשתשוב,
אז הכל
הכל
הכל תספר.

